

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/20/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4217218774
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4217218774.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Novotného a sudcov JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a JUDr. Jarmily Pogramovej, v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., IČO: 31 575 951, Hodžova 11, Žilina proti žalovaným: v rade 1/ H. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom X. X/ X, Z., občan SR, v rade 2/ B. Y., nar. X.X.XXXX, bytom X. X/X, Z., občan SR, o zaplatenie 7.314,19 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 15Csp/185/2017-163 zo dňa 2. decembra 2019, takto jednohlasne

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi zmluvné úroky vo výške 13,90 % ročne z nezaplatenej istiny vo výške 7 425,54 eura od 20.06.2017 do 29.06.2017 a z nezaplatenej istiny vo výške 7 314,19 eura od 30.06.2017 do zaplatenia, najdlhšie do 16.01.2023.

Vo zvyšnej časti nárok na zaplatenie zmluvného úroku z a m i e t a.

Žalobcovi priznáva proti žalovaným v 1. a 2. rade ako spoločne a nerozdielne povinným osobám nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorého nároku rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia súd prvej inštancie.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenu súdu domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7 314,19 € spolu s úrokom vo výške 339,39 €, spolu s vyčísleným úrokom z omeškania vo výške 12,23 €, s úrokom vo výške 13,90% ročne zo sumy 7 425,54 € od 20.6.2017 do 29.6.2017, a zo sumy 7 314,19 € od 30.6.2017 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 7 425,54 € od 20.6.2017 do 29.6.2017, a zo sumy 7 314,19 € od 30.6.2017 do zaplatenia a úrokom z omeškania vo výške 3339,39 € od 20.6.2017 do zaplatenia. Žalobu odôvodnil tým, že žalobca uzatvoril so žalovanými dňa 6.2.2013 zmluvu o úvere na základe ktorej im poskytol peňažné prostriedky 10 000 €. Žalovaní po vyčerpaní úveru porušili svoje zmluvné povinnosti, a preto žalobca na základe výzvy o predčasné splatenie úveru rozhodol o predčasnej splatnosti úveru dňa 19.6.2017. Uviedol, že ku dňu predčasného zosplatenia (19.6.2017) predstavovala istina 7 425,54 €, úrok bol vo výške 339,39 €, úrok z omeškania vo výške 12,23 €, poplatky vo výške 75 €, pričom tieto si v žalobe neuplatňuje. Ďalej uviedol, že žalovaný po zosplatení do podania žaloby uhradili sumu 111,35 €. Ako prostriedky procesného útoku použil žalobca skutkové tvrdenia a označil dôkazy.

2. Žalovaní sa k žalobe vyjadrili tak, že podľa ich názoru sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu, ktorá nie je vypracovaná v súlade so zákonom 129/2010 Z.z., pretože nie je správne vypočítaná RPMN. Ďalej uviedli, že v zmluve sú dohodnuté vyššie úrokové sadzby, ako boli vtedy platné. Mali za to, že zmluva je neplatná, keďže odporuje zákonu a obsahuje nerovnováhu v právach a povinnostiach strán.

3. V replike žalobca uviedol, že RPMN je podľa jeho názoru vypočítaná správne, rovnako tak i celkové náklady. K výške úrokovej sadzby uviedol, že táto bola primerane vysoká, vzhľadom k priemerným výškam úrokových sadzieb, za ktoré sa poskytovali úvery. Poukázal na ustanovenie § 53 ods. 6 OZ v čase účinnom k dátumu podpisu zmluvy, podľa ktorého odplata nemá podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch.

4.1. Okresný súd Komárno ako súd prvej inštancie prvým rozsudkom zo dňa 8.2.2019 č.k. 15Csp/185/2017-88 v spore takto rozhodol:

4.2. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 7 314,19 € spolu s úrokom vo výške 339,39 €, spolu s vyčísleným úrokom z omeškania vo výške 12,23 €, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 7 425,54 € od 20.6.2017 do 29.6.2017, a zo sumy 7 314,19 € od 30.6.2017 do zaplatenia, všetko do 3 mesiacov od právoplatnosti rozsudku.

4.3. Súd žalobu vo zvyšnej časti zamietla.

4.4. Žalobca má voči žalovaným v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania rozsahu 1/3.

5.1. Na základe podaného odvolania žalobcu v zamietajúcej časti výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie a súvisiaceho výroku o náhrade trov konania vo veci konal a rozhodoval Krajský súd v Nitre ako súd odvolací, ktorý uznesením č.k. 8Co/158/2019-127 z dňa 22.8.2019 takto rozhodol:

5.2. Odvolací súd odvolanie žalobcu v zamietajúcej časti týkajúcej sa požadovaného úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov vo výške 339,39 Eur od 20.06.2017 do zaplatenia odmieta.

5.3. V zostávajúcej napadnutej zamietajúcej časti a v časti náhrady trov konania strán sporu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu v týchto častiach vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Odvolací súd mal za to, že v napadnutej zamietajúcej časti týkajúcej sa nepriznania úroku z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplatených úrokov vo výške 339,39 eura od 20.6.2017 do zaplatenia je potrebné odvolanie žalobcu odmietnuť z dôvodu, že neobsahuje v tejto časti odvolacie dôvody, pre ktorú vadu odvolania v odvolacom konaní nemožno pokračovať. Čo sa týka rozhodnutia súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti požadovaného úroku mal odvolací súd za to, že rozsudok súdu prvej inštancie je v tejto časti nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov jeho odôvodnenia, pre chýbajúce právne odôvodnenie veci, keďže súd prvej inštancie neoznačil žiadnu judikatúru a zároveň žiadnu zákonnú argumentáciu proti žalobcom uplatňovanému nároku odôvodnenom už v samotnej žalobe.

7.1. Napadnutým (zhora v záhlaví tohto rozhodnutia označeným) a v poradí druhým rozsudkom súd prvej inštancie vo veci takto rozhodol:

7.2. Súd žalobu v časti o zaplatenie zmluvných úrokov vo výške 13,90% ročne z nezaplatenej istiny vo výške 7 425,54 Eur od 20.6.2017 do 29.6.2017 a z nezaplatenej istiny vo výške 7 314,19 Eur od 30.6.2017 do zaplatenia zamietla.

7.3. Žalobca má voči žalovaným v rade 1/, 2/ spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 1/3.

8. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, s poukazom na obsah podanej žaloby a vyjadrení strán sporu, obsah doteraz v spore vydaných rozhodnutí a citované ustanovenia Obchodného zákonníka (zákon č. 513/1991 Zb.- § 497, § 499 a § 502 ods. 1) a Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. - § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 1 a 5 a § 54 ods. 1 a 2), odôvodnil nasledovne:

9. Dňa 6.2.2013 uzatvorili strany sporu úverovú zmluvu. Na základe tejto zmluvy žalobca poskytol žalovaným úver vo výške 10000 Eur. Tento úver sa žalovaní zaviazali splácať v 120-tich mesačných splátkach po 154,55 Eur v období od 15.2.2013 do 16.1.2023. Úroková sadzba bola v zmluve dojednaná

vo výške 13,90 % ročne fixná do splatnosti. Žalobca svoju pohľadávku ku dňu predčasného zosplatnenia úveru vyčíslil na sumu vo výške 7822,16 Eur, lehotu na zaplatenie dlžnej sumy žalobca určil do 29.6.2017.

10. Pokiaľ ide o uplatnený nárok na zaplatenie zmluvného úroku vo výške 13,90 % ročne zo sumy 7425,54 Eur od 20.6.2017 do 29.6.2017 a zo sumy 7314,19 Eur od 30.6.2017 do zaplatenia, súd v tejto časti považoval žalobu za nedôvodnú a zamietol ju. V tejto súvislosti súd dospel k záveru, že žalobca má nárok na zmluvný úrok len do času účinkov vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru (ktorej zmysel spočíva v predčasnom zosplatnení záväzku dlžníka z dôvodu porušovania zmluvných povinností dlžníkom), pretože týmto jednostranným právnym úkonom sa pohľadávka veriteľa predčasne stáva splatnou v celom rozsahu. Súd poukazuje aj na samotnú úverovú zmluvu zo dňa 6.2.2013 bod 1.2., kde úroková sadzba je uvedená ako fixná do splatnosti.

11. Vzhľadom aj na účel zmluvného úroku, ktorým je odplata za poskytnuté peňažné prostriedky, vyhlásením splatnosti úveru poskytnutého na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá je spotrebiteľskou zmluvou, stratil žalobca právo uplatňovať si zmluvné úroky aj naďalej. Podľa názoru súdu dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov platia len do splatnosti dlhu (aj podľa vyššie uvedenej zmluvy) a od splatnosti úveru je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažaniu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj z úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. V danej veci žalobca pristúpil k vyhláseniu splatnosti úveru a tým treba považovať celý dlh za splatný a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. V danej veci žalobca pristúpil k vyhláseniu splatnosti úveru a tým treba považovať celý dlh za splatný a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. V tejto súvislosti súd poukazuje i na ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa zmluvné dojednanie, ktoré by zaviazovalo žalovaného k plateniu zmluvných úrokov aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru odchyľovalo od zákona v neprospech spotrebiteľa, pretože by zhoršilo jeho postavenie. S poukazom na uvedené súd žalobu v časti uplatneného zmluvného úroku za obdobie odo dňa nasledujúceho po zosplatnení úveru do zaplatenia zamietol. Súd dopĺňa, že v žiadnom prípade nejde o poskytovanie nepatričnej ochrany nepoctivým dlžníkom, ale jeho záver vyplýva z výkladu vyššie citovaných ustanovení právnych predpisov a na podporu svojej právnej argumentácie súd poukazuje i na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 18.09.2012, sp. zn. IV. ÚS 476/2012-14, kde ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľný výklad rozhodnutia krajského súdu, keď po zosplatnení úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru. Súd v tejto súvislosti dopĺňa, že splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto rozdielne spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu

plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takéto konanie veriteľa neponíma v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov. Ohľadne tohto právneho názoru súd odkazuje aj na rozhodovacu prax súdov SR napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014, Krajského súdu Nitra z 24.10.2018 sp. zn. 6Co/19/2018.

12. Podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok - zákon č. 160/2015 Z. z.) o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. V predmetnej veci mal úspech žalobca v tom, že žalobe bolo vyhovené v 2/3 (istina, úrok z omeškania) a neúspešný bol žalobca v časti týkajúcej sa zmluvného úroku po zosplatnení (1/3). Žalovaní boli úspešní v 1/3, ako aj žalobca v 1/3 (2/3 mínus 1/3), išlo o trovy prvoinštančného ako aj odvolacieho konania.

13. O výške náhrady trov konania rozhodne súd obsadený súdnym úradníkom samostatným uznesením v zmysle ustanovenia § 262 ods. 2 CSP.

14. Uvedený rozsudok včas podaným odvolaním v celom rozsahu napadol žalobca domáhajúci sa jeho zmeny tak, aby jeho žalobe bolo v celom rozsahu vyhovené a aby mu bola priznaná aj náhrada trov celého konania. S argumentmi súdu prvej inštancie sa nestotožňuje a odvolanie odôvodňuje tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Ku svojmu nároku na zmluvný úrok uviedol, že v úverovej zmluve v bode 1.2 je uvedená úroková sadzba ako fixná do splatnosti 13,9% ročne, čo znamená, že výška úrokovej sadzby je až do splatnosti nemenná, neznamená to však, že si so žalovaným dohodli úrokovú sadzbu iba do splatnosti, keď podľa článku V. bod 1 VOP je úrok klient povinný platiť banke do splatenia úveru. Popri absencii právnych noriem obmedzujúcich predmetný nárok veriteľa existuje množstvo zákonných ustanovení, z ktorých priamo resp. výkladom alebo cez analógiu legis vyplýva záver, podľa ktorého nárok veriteľa na dohodnutý zmluvný úrok nie je viazaný (obmedzený) na zosplatnenie dlhu, ale na vrátenie v rámci úveru poskytnutých peňažných prostriedkov; žalobca citoval ustanovenia Obchodného zákonníka - § 497, § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 a komentáre k týmto ustanoveniam, ako aj ustanovenia § 13 ods. 3 a § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Ak zákon č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do dňa splatenia istiny, musí mať k tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatnení aj veriteľ. Prípadné zosplatnenie dlhu nárok na úrok z úveru neovplyvňuje, iný výklad by musel byť odôvodnený priamo príslušnými zákonnými ustanoveniami, ktoré však neexistujú, alebo nepriamo - extenzívnym výkladom existujúcich zákonných ustanovení, ktorý však predložený nebol. Výklad prezentovaný prvoinštančným súdom v napadnutom rozhodnutí by znamenal, že porušenie zmluvy zo strany dlžníka sankcionuje veriteľa, ktorý prichádza o dohodnutý zmluvný úrok a zvýhodňuje dlžníka vo forme zníženia úroku na úroveň zákonného úroku z omeškania. Ďalej odvolateľ poukázal na dôvodovú správu k zákonu č. 106/2014 Z. z. a na to, že ohľadom navrhovaného doplnenia Občianskeho zákonníka v § 53 ods. 9 k prijatiu tohto ustanovenia nedošlo, čo len dokazuje, že zákonodarca nikdy predmetný nárok veriteľa na zmluvne dohodnutý úrok po zosplatnení dlhu neobmedzil. Ďalej žalobca v podanom odvolaní poukázal na označenú judikatúru súdov Slovenskej republiky v prospech jeho právneho názoru o tom, že úrok z istiny mu prináleží aj po zosplatnení až do reálneho zaplatenia poskytnutých finančných prostriedkov, keď uviedol aj argumentáciu z rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky a z uznesenia Ústavného súdu SR. V závere odvolania uviedol, že keďže uviedol podstatnú argumentáciu z odôvodnení súdnych rozhodnutí, na ktoré odkazuje, citáciami priamo v texte svojho odvolania, neprikladá súdu plné znenie citovaných rozhodnutí.

15. Žalovaní sa k podanému odvolaniu žalobcu nevyjadrili, resp. súdu opätovne zaslali Uznanie dlhu a dohodu o spôsobe splatenia dlhu uzatvorenú medzi nimi ako veriteľmi a L. a R. X. ako dlžníkmi, z ktorej dohody zo dňa 12.10.2017 vyplýva, že finančné prostriedky z predmetného úveru mali žalovaní odovzdať manželom X., ktorí sa zaviazali k splácaniu úveru ich veriteľovi, t.j. žalobcovi.

16. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejne vyhláseným rozsudkom a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne

dôvodné a je potrebné vo veci podľa ustanovenia § 388 CSP rozhodnúť tak ako to je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia, keď v dôsledku zmeny rozhodnutia vo veci samej a teda v konečnom dôsledku plného úspechu žalobcu v spore, žalobcovi v zmysle ustanovenia § 396 a §§ 255, 262 CSP priznal nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 100%, o výške ktorého bude konať a rozhodovať súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

17. Odvolací súd pri prejednaní veci, v zmysle článku 2 Civilného sporového poriadku upravujúceho princíp právnej istoty v rozhodovaní, aplikoval ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, teda vychádzal z uznesenia Najvyššieho súdu SR ako súdu dovolacieho zo dňa 16.6.2020 sp. zn. 5Cdo/42/2020, v ktorom súdnom rozhodnutí dovolací súd uviedol nasledovné závery:

18. Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len zákon o spotrebiteľských úveroch). Tento zákon ale nepokrýva všetky otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, ktoré sú predmetom úpravy Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods.6 písm. d) Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere §497 a nasledujúce. Ustanovenia Občianskeho zákonníka sa v prípade právneho vzťahu, účastníkom ktorého je spotrebiteľ, použijú vtedy, ak v Občianskom zákonníku existuje také ustanovenie, ktoré je možné prednostne aplikovať (§ 52 ods.2 OZ).

19. Z ustanovenia § 497 a § 502 ods.1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. U spotrebiteľských úverov je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy (§ 9 ods.2 písm. d/ zákona o spotrebiteľských úveroch). To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov, v § 502 ods.1 veta prvá Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov.

20. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa.

21. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplateniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravídla vyššie ako úroky z omeškania.

22. Zosplatenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanja, t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

23. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platiť úroky až do zaplatenia istiny. Dojedanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí.

Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

24. Túto vedomosť však dlžník-spotrebiteľ nemá v prípade dojednaní, ktoré umožňujú navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplata istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods.1 OZ.

25. Na druhej strane postavenie veriteľa-dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednaní nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

26. Dovolací súd dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

27. Vychádzajúc z uvedených záverov z označeného rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré odvolací súd si osvojil a ako ustálenú rozhodovaciu prax aplikoval, mal potom odvolací súd za to, že žalobcovi prináleží aj požadovaný úrok z istiny úveru za čas po predčasnej splatnosti úveru dňa 19.6.2017, t.j. za čas od 20.6.2017 až do zaplata, avšak najdlhšie do dňa 16.1.2023 (preto nárok na zmluvný úrok po tomto dátume vo zvyšku zamietol), ktorý deň bol v úverovej zmluve strán sporu dojednaný ako deň splatnosti úveru v prípade jeho riadneho splácania. Požiadavku žalobcu na zaplata zmluvného úroku až do úplného reálneho vrátenia finančnej čiastky z úveru žalovanými považoval odvolací súd, napriek zmluvnému dojednaniu strán sporu, za dojednanie porušujúce ustanovenie § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (citovaný súdom prvej inštancie), ktoré zmluvné dojednanie ako neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná. Z obsahu spisu (vyjadrení strán sporu) nevyplývalo, že by zo strany žalovaných po prvom rozsudku súdu prvej inštancie až do druhého rozhodovania dovolacieho súdu (do tohto rozhodnutia) bolo zo strany žalovaných žalobcovi niečo (ďalšie) plnené, keď na žalobcom uplatňovaný nárok nemalo vplyv to, ako žalovaní s finančnými prostriedkami z úveru naložili, teda že si X. svoje záväzky z Uznania dlhu voči nim ne(s)plnili.

28. Zo všetkých zhora uvedených dôvodov odvolací súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, keď svoje rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu dovolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).